

Na temelju članka 2.9 stavak (1) točka 1. i 2. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22 i 51/22), Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine je, na 48. sjednici održanoj 23.09.2022. godine, donijelo

INSTRUKCIJU **o primjeni članka 2.9 stavak (1) točka 1. Izbornog zakona BiH**

Članak 1. **(Predmet)**

Ovom Instrukcijom uređuje se postupak koordiniranja i nadgledanja Općih izbora 2022. godine u Bosni i Hercegovini, koji se održavaju 02.10.2022. godine, od strane supervizora, akreditiranih i ovlaštenih ispred Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: supervizor).

Članak 2. **(Vrijeme i mjesto promatranja)**

Supervizor iz članka 1. ove Instrukcije, za nadgledanje rada izbornog povjerenstva osnovnog izbornog povjerenstva (u daljnjem tekstu: izborno povjerenstvo) kod provedbe Općih izbora 2022. godine, u Bosni i Hercegovini, dana 02.10.2022. godine, dužan je nadgledati rad izbornog povjerenstva od 01.10. do 03.10.2022. godine, a imaju pravo i mogućnost da nadgledaju rad svakog biračkog odbora na biračkim mjestima u osnovnoj izbornoj jedinici.

Članak 3. **(Obveze, prava i postupanje supervizora za nadgledanje rada izbornog povjerenstva)**

Tokom nadgledanja rada izbornih povjerenstava, supervizor:

- a) vrši nadgledanje rada izbornog povjerenstva i biračkih odbora.
- b) će biti prisutan kod provedbe izbornih aktivnosti od strane izbornog povjerenstva od 01.do 03.10.2022. godine
- c) upozorava izborno povjerenstvo i upućuje ga na obvezu otklanjanja nepravilnosti
- d) ukoliko izborno povjerenstvo ne otkloni nepravilnost ili ne postupi sukladno s propisima, obavještava Središnje izborno povjerenstvo BiH,
- e) pruža savjetodavnu podršku izbornom povjerenstvu u poslovima unosa i objedinjavanja izbornih rezultata,
- f) upozorava izborno povjerenstvo o svim procesnim radnjama koje treba izvršiti ukoliko ovaj ne izvrši propisanu radnju i
- g) podnosi pisano izvješće Središnjem izbornom povjerenstvu BiH najkasnije 2 (dva) dana nakon održanih izbora.

Članak 4.

Izborna povjerenstva su obvezna da supervizora iz stavka (1) ove Instrukcije, obavjeste o svim svojim aktivnostima, kao i da mu omoguću uvid u sve njihove aktivnosti.

Članak 5.

(Izgled i sadržaj akreditacije)

(1) Akreditacija je pravokutnog oblika i sadrži sljedeće podatke:

a) u gornjem dijelu:

1) znak Središnjeg izbornog povjerenstva BiH;

b) ispod:

1) oznaka SUPERVIZOR,

2) broj akreditacije

3) datum izdavanja akreditacije i broj rješenja

4) potpis ovlaštenog lica koje je izdalo akreditaciju;

d) pored potpisa, u desnom uglu:

1) pečat Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

(2) Akreditacija je bijele boje.

(3) Podaci na akreditaciji tiskaju se na jezicima i pismima koji su u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini.

(4) Na poleđini akreditacije ispisan je tekst: "Supervizor u toku nadgledanja izbornog procesa neće ometati izborne aktivnosti i poštovat će tajnost glasanja. Za vrijeme nadgledanja izbornih aktivnosti supervizor će nositi službenu akreditaciju.

Članak 6.

(Privici)

Sastavni dio ove Instrukcije je Kodeks ponašanja promatrača i izgled akreditacije.

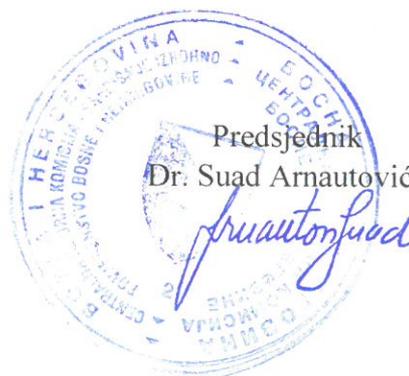
Članak 7.

(Stupanje na snagu i objava)

Ova Instrukcija stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se na internet-stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

Broj: 05-1-07-5-1805-1 /22

Sarajevo, 23.09.2022. godine

KODEKS PONAŠANJA ZA POSMATRAČE

Stalno biti strogo politički nepristrasan Posmatrači moraju stalno biti strogo politički nepristrasni, uključujući i slobodno vrijeme. Oni ne smiju izraziti ili pokazati predrasude ili prednost u vezi sa političkim strankama, kandidatima ili u vezi sa spornim pitanjima u izbornom procesu. Posmatrači također ne smiju provoditi bilo kakvu aktivnost koja bi se razumno mogla shvatiti kao preferiranje ili davanje političke dobiti za bilo kojeg političkog subjekta, kao što je nošenje ili pokazivanje bilo kakvih političkih simbola, boja, zastava ili prihvatanje vrijednosti od političkih natjecatelja.

Ne smiju opstruirati izborne procese Posmatrači ne smiju opstruirati bilo koji element izbornog procesa, uključujući procese prije izbora, glasanje, brojanje i prikazivanje rezultata i procese poslije dana izbora. Posmatrači mogu na licu mjesta izbornim zvaničnicima skrenuti pažnju na nepravilnosti, prijevaru ili značajne probleme, osim ako je to zabranjeno zakonom i to moraju uraditi na ne opstruktivan način. Posmatrači mogu postavljati pitanja izbornim zvaničnicima sve dok posmatrači ne opstruiraju izborni proces.

Prikazati prikladnu identifikaciju Posmatrači moraju jasno prikazati identifikaciju obezbijedenu od strane Centralne izborne komisije BiH za posmatranje izbora, kao i lični identifikacioni dokument na zahtjev izbornih organa.

Zadržati tačnost zapažanja i profesionalizam u donošenju zaključaka Posmatrači moraju osigurati da su sva njihova zapažanja tačna. Zapažanju moraju biti razumljiva, bilježeći pozitivne kao i negativne faktore, praveći razliku između značajnih i neznčajnih faktora i identificirajući modele koji bi mogli imati veoma bitan uticaj na integritet izbornog procesa. Odluke posmatrača moraju biti zasnovane na najvišim načelima tačnosti informacija i nepristrasnosti analize, praveći razliku između subjektivnih faktora i objektivnih dokaza. Posmatrači sve svoje zaključke moraju zasnovati na činjeničnim i dokazivim dokazima i ne smiju prerano donositi zaključke. Posmatrači također moraju imati evidenciju o mjesu gdje su posmatrali izbore, zapažanjima i drugim relevantnim informacijama kako nalaže Centralna izborna komisija BiH i takve dokumente moraju predati.

Suzdržati se od davanja komentara u javnost ili medijima Posmatrači se moraju suzdržati od davanja bilo kakvih ličnih komentara o njihovim zapažanjima novinarima ili članovima javnosti, osim ako je to drugačije specifično naloženo od strane Centralne izborne komisije BiH. Posmatrači bi trebali medije ili ostale zainteresovane osobe uputiti na one osobe koji su određeni od strane Centralne izborne komisije BiH za davanje informacije.

Zadržati prikladno ponašanje Posmatrači moraju zadržati prikladno ponašanje i poštovati druge, uključujući izražavanje, koristiti dobro procjenu u ličnim kontaktima i imati profesionalno ponašanje na najvišoj razini, čak i u slobodno vrijeme.

Svaka osoba koja učestvuje u posmatranju izbora mora pročitati i razumjeti ovaj Kodeks ponašanja.

<p> <small>BOSNA I HERCEGOVINA</small> <small>CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA</small> <small>SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO</small> <small>BOSNA I HERCEGOVINA</small> <small>ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА</small> </p> <p style="text-align: center;">SUPERVIZOR</p> <p> BROJ _____ AKREDITACIJE: _____ Pravo nadgledanja prema rješenju SIP br. _____ Nadnevak: _____ Ovjerava: _____ MP </p>	<p>Supervizor tijekom nadgledanja izbornog procesa neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme nadgledanja izbornih aktivnosti, supervizor će nositi službenu akreditaciju.</p>
<p> <small>BOSNA I HERCEGOVINA</small> <small>CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA</small> <small>SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO</small> <small>BOSNA I HERCEGOVINA</small> <small>ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА</small> </p> <p style="text-align: center;">СУПЕРВИЗОР</p> <p> BROJ _____ AKREDITACIJE _____ Pravo nadgledanja prema rješenju CIK бр. _____ Датум: _____ Овјерава: _____ МП </p>	<p>Супервизор, у току надгледања изборног процеса, неће ометати изборне активности и поштоваће тајност гласања. За вријеме надгледања изборних активности, супервизор ће носити службену акредитацију.</p>
<p> <small>BOSNA I HERCEGOVINA</small> <small>CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA</small> <small>SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO</small> <small>BOSNA I HERCEGOVINA</small> <small>ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА</small> </p> <p style="text-align: center;">SUPERVIZOR</p> <p> BROJ _____ AKREDITACIJE: _____ Pravo nadgledanja prema rješenju CIK br. _____ Datum: _____ Ovjerava: _____ MP </p>	<p>Supervizor, u toku nadgledanja izbornog procesa, neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme nadgledanja izbornih aktivnosti, supervizor će nositi službenu akreditaciju.</p>